

[Socialministeren]

Tak til de partier, der har udtrykt sympati og forståelse for forslaget. Jeg håber, at hr. Tom Behnke slutter sine overvejelser med det, jeg synes er logisk og fornuftigt, nemlig at sige, at det her under alle omstændigheder er en forbedring – og så kan vi altid diskutere, hvad vi mener om det oprindelige forslag. Det synes jeg der vil være logik og fornuft i i modsætning til ordførerne for Venstre og De Konservative, der siger, at de ikke kan støtte dette forslag, fordi de var imod loven som helhed.

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg gerne sige meget kort til det spørgsmål, hun rejste, om, hvorvidt der er tale om en karrusel, der kører hurtigere for de unge, at det er der ikke; men det er klart, at det kan vi opklare nærmere i udvalgsarbejdet. Det samme gælder punkt 10 om ATP, sygedagpenge og andet, som er en rent teknisk præcisering, hvorved noget, der har stået i en bekendtgørelse, nu kommer ind i lovteksten. Jeg er selvfølgelig til rådighed med nærmere oplysninger under udvalgsarbejdet.

Jeg vil egentlig kun knytte nogle enkelte kommentarer til hele diskussionen om, hvordan vi skal fordele aktiveringsmidlerne. Det er jo vigtigt at holde fast i, at vi lavede loven om kommunal aktivering af hensyn til de kontanthjælpsmodtagere, der ikke blev aktiveret, de mange, der boede i kommuner, der af den ene eller den anden grund ikke gjorde en indsats for de unge.

Her er der i virkeligheden en meget principiel forskel i holdningen. Jeg mener, at vi som centrale myndigheder, som regering og som Folketing, har en forpligtelse til at fastsætte nogle mindsterettigheder for befolkningen i vores samfund. Heroverfor står den fundamentalt anderledes holdning, at det er helt op til de enkelte kommuner, det lokale selvstyre, at afgøre, hvordan man vil løse problemerne. Det er det også meget langt, men for mig er der altså en grænse. Jeg synes, vi har en forpligtelse til at gå ind og lægge et gulv, at sige: Der er altså en mindsteret for alle på kontanthjælp i dette land. Er der så nogle, der vil gøre mere end det og bygge ovenpå, så har de deres centrale, lokale frihed til at gøre det.

Derfor står jeg ved den lov, jeg er stolt af den, og jeg er glad for, at vi har fået det gennembrud, at det nu bliver en pligt for alle landets kommuner at give et aktiveringstilbud til mennesker på kontanthjælp med de positive

følger, det har – det viser vores erfaringer også. Jeg er selvfølgelig ked af, at vi har været nødt til at lave nogle præciseringer af loven, men slutresultatet bliver – når vi forhåbentlig får dette lovforslag vedtaget – at loven bliver klarere og bedre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 112:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand, lov om social pension m.v. (Udbetaling af pension til beboere i plejehjem m.v.).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 1/12 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Grete Schødts (S):

I 1987 vedtog vi, at personer på plejehjem som en forsøgsordning skulle have mulighed for at få deres pension udbetalt og selv betale for opholdet ud af pensionen. Formålet var helt klart, at de ældre skulle have større mulighed for at bestemme over deres egen tilværelse og den umyndiggørelse, der lå i den bundne administration, skulle ophøre.

Forsøget er blevet en stor succes, og derfor foreslås det nu gjort permanent, men også obligatorisk. Det er vi glade for i Socialdemokratiet, det har altid været en del af vores ældrepolitik, at folk skulle have størst mulig frihed til at foretage de ting, de gerne ville, også selv om de bor på plejehjem.

[Grete Schødt]

Vi har selvfølgelig været nervøse for, om det ville betyde, at nogle ikke ville få den pleje, de havde behov for, men også her må vi sige, at ordningerne har været en succes; der er faktisk fundet gode løsninger på de problemer, der har været.

Ordningen gøres som sagt obligatorisk, og det er i god tråd med vores opfattelse. Det bør nemlig være en borgerret at have fuld rådighed over sin pension, og dette bør selvfølgelig også gælde, hvis man bor på almindeligt plejehjem eller på en § 112-institution, altså også for personer med psykisk og fysisk handicap.

Der har været rejst spørgsmål om, hvorvidt specielt de psykisk handicappede og senillemente kan administrere deres pension. Det kan der selvfølgelig ikke laves helt faste regler for, men vi kan jo sige det sådan, at vi skal gøre det til alles tilfredshed, og selv om det ikke er alle, der vil være i stand til det, kan vi heller ikke sige: Så må ingen gøre det.

I Socialdemokratiet synes vi, at det er en god løsning, ministeren er nået frem til. Grundreglen bliver, at der skal tages videst muligt hensyn til den enkeltes ønsker, men at det selvfølgelig ikke må ske på en uforsvarlig måde. De undersøgelser, der er foretaget af forsøgsordningen, peger på, at dette kan lade sig gøre med et positivt resultat, og jeg har fuld tiltro til, at man på de enkelte institutioner kan foretage denne afvejning. Hvis de ikke kan, hvem skulle så egentlig kunne? Det skal selvfølgelig ske lokalt, hvor man kender den enkelte pensionsmodtager fra hverdagen.

Vi kan altså fuldt ud støtte lovforslaget og vil medvirke til en god og positiv udvalgsbehandling.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det har længe været en konservativ hjertesag at få afskaffet det dybt nedværdigende og formynderiske lomme pengeprincip på landets plejehjem. Derfor var vi også utrolig glade for, at den borgerlige regering fik flertal til at gå ind på en forsøgsordning, hvorefter det blev muligt at udbetale pensionen direkte til plejehjemsbeboerne, som så selv kunne betale for ophold og andre udgifter.

Vi synes, at erfaringerne fra forsøgsordningerne har været overordentlig positive, og vi er derfor meget glade for, at den nye regering agter at videreføre ordningen i permanent form.

Vi er også yderst tilfreds med, at det ikke kun er såkaldt normale plejehjem, der bliver omfattet af ordningen, men at også § 112-institutionerne er med.

Alt i alt synes vi, at vi har haft et meget konstruktivt arbejde både i første omgang omkring forsøgsordningen, og siden hen også om udformningen af den permanente ordning, og vi glæder os meget til at se det omsat til virkelighed.

Lad mig lige sige én ting: Vi er i Det Konservative Folkeparti også meget optaget af de svage ældres retssikkerhed. De ældre, som ikke selv kan administrere pensionen på grund af sygdom eller andre ting, skal selvfølgelig sikres ordentligt og skal have hjælp til at få betalt de forskellige regninger og lign.; men hvornår man er i en sådan situation, skal selvfølgelig afgøres på fornuftig måde, og vi er meget optaget af, at vi får nogle præcise og klare regler, som sikrer de ældres retsstilling. Det mener vi også der er lagt op til i lovforslaget, og vi ser frem til, at justitsministeren kommer med et endnu mere præcist regelsæt, som omfatter hele ældreområdet.

Vi vil gå ind i udvalgsarbejdet med en meget positiv indstilling.

Eva Kjer Hansen (V):

For os i Venstre er det et meget vigtigt princip, der nu bliver gennemført, nemlig at vi udbetaler pensionen til alle. Jeg synes, det er udtryk for respekt, udtryk for tillid til den enkelte ældre, at man udbetaler pensionen frem for at give lomme penge, og jeg er glad for, at vi med dette lovforslag får fjernet den umyndiggørelse, der jo ligger i lomme pengesystemet for de ældre.

Jeg er glad for, at vi nu laver en permanent ordning. Vi har set nogle positive resultater af de forsøg, der har været sat i gang, og jeg synes, det er godt, at vi nu får en permanent ordning, således at alle får udbetalt pensionen.

Der vil selvfølgelig være nogle, der ikke selv vil kunne administrere deres penge, akkurat som der er det i dag under forsøgsordningen, og det er klart, at de skal hjælpes enten af de pårørende eller af personalet – det er ikke anderledes end i dag – men det er vigtigt, at de, der godt kan klare sig selv, nu får mulighed for selv at administrere deres penge.

[Eva Kjer Hansen]

Jeg er også glad for, at vi nu får en ensartet ordning på alle områder, altså både vedrørende de almindelige plejehjem, de særlige plejehjem og § 105-institutionerne, altså forsorgshjem. Jeg synes, det er vigtigt, at det er den samme ordning, der er gældende på alle områder.

Endelig vil jeg også nævne, at jeg synes, det er lykkedes i forslaget at finde en god balance mellem de offentlige udgifter og beboernes indkomster; jeg tænker her særligt på den betalingsregel, der er indført for servicetilbud på plejehjem og institutioner.

Vi må selvfølgelig se nærmere på nogle detaljer under udvalgsarbejdet. Men der skal ikke være tvivl om, at vi i Venstre går meget positivt ind i dette arbejde. Og der er, som den konservative ordfører også nævnte, et behov for lige at se på regelsættet omkring de svageste ældres retssikkerhed, som vi synes er meget vigtig.

Men vi er absolut meget positive over for dette forslag, og vi ser frem til, at det bliver gennemført.

Lilli Gyldenkilde (SF):

I SF er vi enige i, at vi selvfølgelig ikke skal sættes på lomme penge, fordi vi bliver gamle.

I 1979 var jeg ordfører på socialområdet – hvilket jeg er blevet igen inden for det sidste par år – og allerede dengang talte vi om, at vi burde gå over til et system, hvor man betaler for det, man modtager, så man ikke kommer på lomme penge blot af én eneste grund, nemlig at man ikke er i stand til at klare sig uden hjælp, fordi man er blevet gammel.

Så jeg er meget glad for, at vi endelig når frem til, at vi nu seriøst kan drøfte dette og finde nogle løsninger på det.

Vi har givet tilslutning til den prøveordning, der har kørt et stykke tid, ud fra den betragtning, at det er uværdigt, at fordi man er gammel eller har et handicap, skal man på lomme penge.

Når det er sagt, skal det også siges, at i SF nærer vi bekymringer for de mange senildemente, der jo er ude af stand til at overskue denne nye måde at gøre tingene på. Og vi er interesserede i, at man på den ene eller anden måde skaber en form for sikkerhed for, at disse grupper tilgodeses med ordentlig pleje og omsorg og i det hele taget god behandling, uden

at det betyder, at nogen på nogen som helst måde kan puge penge sammen på deres bekostning. Og her tænker jeg ærlig talt på de pårørende.

Så også vi er interesserede i, at man får kigget lidt på, hvordan man klarer det problem.

Ligeledes kan man sige, at der nok vil vise sig nogle problemer med yngre handicappede, der har været på nogle plejehjem, hvor forsøgsordningerne har kørt. For de har haft meget favorable vilkår under prøveordningen.

Når det er sagt, vil jeg også sige, at der selvfølgelig er forskel på, om man er 80 år og svagelig eller man er 25 år og handicappet. Der er nogle klare behov, som er forskellige for en på 85 og en på 25 i den sammenhæng. Det må der tages hensyn til, og det er der allerede taget hensyn til. Men jeg tror nok, vi må dyrke det lidt mere.

Der vil være en række afklaringsproblemer, som skal løses under udvalgsarbejdet. Men vi går til dette her med en meget positiv indstilling, og vi har jo også drøftet det meget i de seneste dage.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet støttede forsøgsordningen med udbetaling af pension på plejehjem, hovedsagelig fordi det giver større frihed og større selvværdsfølelse som konsekvens af den større frihed og fjerner det element af umyndiggørelse, der ellers har ligget i udbetalingen af lomme penge.

Forsøgsperioden og forsøgsordningen har vist, at det kan lade sig gøre, og der har været særdeles positive resultater af forsøgsordningen.

Med det forslag, ministeren her har fremsat, er der indlagt garantier for, at uanset hvordan økonomien er skruet sammen, vil der altid være et lomme pengebeløb tilovers. Der er også en garanti for, at skulle der være enkelte, som af den ene eller anden grund ikke er i stand til at varetage deres egen økonomi, kan man hjælpe med administrationen, hvis det er nødvendigt.

Fremskridtspartiet støtter derfor også lovforslaget om en permanentgørelse af en god forsøgsordning.

Dorit Myltoft (RV):

For Det Radikale Venstre er det principielt rigtigt, at alle pensionister i dette land får ud-

[Dorit Myltoft]

betalt den tilkendte pension. Dette gælder uafhængigt af, hvor og hvordan man bor.

Det næste er så, at med en pension kan ingen fuldt ud betale, hvad man har brug for, hvis man har særlige plejebenhov. Derfor bliver spørgsmålet, hvad der med rimelighed skal betales for de ydelser, man har behov for.

Jeg vil gerne her takke ministeren og ordførerne for de øvrige partier for de forhandlinger, der er gået forud for formuleringen af selve lovforslaget.

Jeg er meget enig med fru Pia Christmas-Møller i, at det er vigtigt at få understreget, hvordan retssikkerheden er for den enkelte. Meget vil forhåbentlig kunne afklares under selve udvalgsarbejdet.

Det er også godt, at finansieringen af forslaget er faldet på plads.

Det Radikale Venstre støtter dette forslag, der i høj grad bygger på de anbefalinger, som arbejdsgruppen er kommet frem med på baggrund af de forsøg, der allerede er prøvet af.

Jeg skal også meddele, at Centrum-Demokraterne støtter lovforslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er et vældig godt princip, der nu bliver indført i vores ældreforsorg med det lovforslag, vi har til behandling her. Efter nogle meget vellykkede forsøg med pensionsudbetaling på plejehjem foreslås det nu, at denne ordning bliver gjort permanent. Det er positivt, at man har kunnet opsamle så mange gode resultater omkring denne pensionsudbetaling, og en arbejdsgruppe har da også kunnet anbefale, at man indfører en permanent ordning nu.

De nuværende lommepegebeløb afskaffes til fordel for en direkte, personlig udbetaling til plejehjemsbeboerne, og hermed fjerner vi den umyndiggørelse, der har ligget i det tidligere system. Beboerne skal altså herefter selv betale for de ydelser, de ønsker at modtage.

Der har selvfølgelig også været bekymringer for en sådan ordning rundt omkring. Vi har hørt dem dels fra ansatte på institutionerne, dels fra de pårørende, men jeg tror ikke, der er nogen grund til bekymring, når det gælder det forslag, der er fremsat her. Jeg tror helt sikkert, at det kan komme til at fungere. Der er lavet nogle modeller for, hvordan man kan gøre det rent administrativt, således at beboerne køber sig til nogle pakkedninger. Forsøgene viser i

hvert fald, at det kan fungere, og i lovforslaget er det da også sagt, at man skal tage vidtgående hensyn til de enkelte beboeres ønsker og behov.

Så det er et meget fint og godt forslag. Vi tager positivt imod lovforslaget.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Det var jo utrolig rart at konstatere, at der er så bred en tilslutning til det meget vigtige forslag, vi behandler her. Jeg skal lige nævne, at det i dag er FN's internationale handicapdag, og da det har været et meget stærkt ønske fra handicaporganisationerne at få gennemført dette forslag, er det jo meget passende, at det er i dag, vi førstebehandler forslaget.

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg sige, at spørgsmålet om, hvordan vi sikrer, at pengene bliver fornuftigt administreret for de mennesker, der enten ikke kan eller ikke vil klare det selv, klart er et spørgsmål, vi skal have drøftet nøje under udvalgsarbejdet. Jeg kan i hvert fald sige til fru Lilli Gyldenkilde, at det er sådan, at der ikke er nogen sammenhæng mellem det antal problemer, der eksisterer i dag, og så den forsøgsordning, der findes. Det vil sige, at konflikterne om, hvordan pengene administreres, optræder lige så hyppigt under den gældende lommepegeforsøgsordning som under den her omtalte forsøgsordning. Og det er simpelt hen, fordi der er midler, der skal administreres begge steder. Kan man ikke finde ud af det, kan det gå galt i begge tilfælde.

Vi har bestemmelser i bistandsloven, der gør det muligt for os at sikre en administration, hvor det er kommunalbestyrelsen, der kan vedtage, at en beboer skal sættes under administration, og nærmere regler for, hvordan det skal ske.

Der foregår i øvrigt i Justitsministeriet et udvalgsarbejde om myndighedsbestemmelserne, der lægger op til nogle mere smidige regler om umyndiggørelse med værgeordninger, som er mellemformer, og med blødere måder at gribe ind i den enkeltes økonomi på end dem, vi kender i dag.

Så jeg tror, at med det regelsæt, vi har, og med det regelsæt, vi forhåbentlig får i løbet af det kommende år, vil vi have et godt udgangspunkt for at sikre, at dette her bliver forsvarligt og fornuftigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Helge Sander):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd (2/12 93):

Udtræder: Henning Gjellerod (S)

Nyt medl.: Helen Beim (S)

Kommunaludvalget (2/12 93):

Udtræder: Gade (SF)

Ny stedf.: Birthe Hansen (SF)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (2/12 93):

Udtræder: Gade (SF)

Ny stedf.: Riishøj (SF)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 7. december 1993 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.11
